

Mesilastõud, nende võrdlus ja sobivus Eesti kliimaoludes, kraini, itaalia ja buckfast-mesilased, tõuparanduse võimalusi mesilas. Mesilastõud ehk mesilasrassid.

Kokkuvõtte loengust Harjumaa ja Tallinna mesinike õppepäeval Tallinnas Marja 4 D, 30.01.2008.a.

Lektor Aimar Lauge, PR-4-1.5-14

Mesinduspäev toimus Eesti mesindusprogrammi raames, mida toetab Euroopa Liit

Eestis on mesilastõugudest eelkõige kasutusel järgmised: kraini, itaalia ja bucfast. Kohaliku tumemesilase ajalooliselt algupärane populatsioon on hävinud. Kõige enam levinud on Eestis kraini mesilane ja selle baasil moodustunud ristandid. Seda mesilastõugu hakati juba nõukogude ajal sisse tooma Austriast Tallinna külje all asuvasse Harku-Järve tõumesilasse. Ja tuuakse siiaani, nüüd juba emadekasvatajate endi initsiatiivil.

Kraini mesilane on omadustelt kõige rahulikum mesilasrass Eestis. On suhteliselt vastupidav talvele ja ka mesilashaigustele. Reageerib positiivselt meekorje vähenemisele looduses (ei söö ennast nälga). Talvituma saab kraini tõugu mesilaspered panna suhteliselt vähestele raamidele (7-8 eesti raami piisab). Kevadine mesilaspere areng kiire. Mesilased on pikaealisemad kui itaalia või bucfasti omad, samuti mesilasemad.

Halbadest omadustest tehnoloogilises mõttes ja mesiniku vaatevinklist on esikohal sülemlemistung, eriti ristanditel. Samuti on kraini mesilane suhteliselt halvem kärgede ehitaja ja tihti ei taha mett panna üles magasini või haudmepesast kaugemal asuvasse kärgedesse. Ema muneb võrreldes itaalia ja bucfasti omaga ligemale 500-1000 muna ööpäevas vähem. Kuid pere on siiski keskmise suurusega ja suudab koguda hea meesaagi.

Itaalia mesilane on väga ilus mesilane. Eestisse tuuakse seda sisse põhiliselt Soomest. On ka rahulik mesilane, aga mitte sedavõrd, nagu kraini või bucfast-mesilased. Pered lähevad väga suureks ja kasutavad korjega ära maksimaalselt. Samas vajab itaalia mesilane hea meesaagi kogumiseks head korjemaad. Kuna mesilasema munemist ei reguleerita vastavalt meekorje olukorrale, siis on võimeline end nälga sööma, sest tekivad nn. „lihapered“.

Talvituma lähevad itaalia mesilased suhteliselt suurte peredena – 10..12 eesti kärjel. Pannakse talvituma korpustarude puhul isegi kahel korpusel. Talvekindlus on keskmine, reageerib üsna tundlikult välistemperatuuri kõikumistele. Teeb varakult haudme sisse, eriti soojema talve korral. See võib kevadeks nälga põhjustada. Kärgi ehitab palju paremini üles, kui võrrelda kraini mesilastega. Halbadest omadustest on peamiselt ilmastikutundlikkus ja mesilaste ning emade eluea mõnevõrra lühem pikkus. Haudmehaiguste suhtes on üsna tundlik.

Bucfasti mesilane on inimetse välja aretatud mesilastõug. Ta on pärit eelmise sajandi algusest Inglismaalt Buckfasti kloostri, kus tõuaretaja vend Adam alustas 1915.a. haiguskindla ja Inglismaa kliimasse sobiva mesilastõu aretustööd. Buckfast-mesilane on väga hea kärgede ülesehitaja, sülemlemistung on minimaalne, mett paneb ilusasti ka kõrgemalasuvasse korpustesse ja mee kaanetis on hele (kuiv kaanetis). On väga tugeva õietolmukorjega, vahel võib sellega lausa hakata piirama ema munemistruumi.

Buckfast-mesilased kalduvad vaiksele emadevahetusele. Talvistele temperatuuri muutustele reageerib nõrgalt. Talvitub väga hästi. Pered on suvel suured, aga talvituvad väiksemate peredena, kui võrrelda itaalia mesilastega. Halbadest omadustest korjavad palju taruvaiku ja orienteeruvad halvasti. Samuti on tundlikud haudmehaiguste suhtes.

Eestisse sobivad kõik kolm tõugu. Eesti probleemiks on see, et siiaani korralikku tõuaretust ega tõuparandustööd ei tehta. Loodame, et tulevikus olukord muutub paremaks.